

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Valmieras novada pašvaldības 2023.gada ____ saistošajiem noteikumiem Nr. ____
 “Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvas projektu konkursa organizēšanas
 kārtība”

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
<p>1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums</p>	<p>Saistošo noteikumu “Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvas projektu konkursa organizēšanas kārtība” (turpmāk – Noteikumi) mērķis ir noteikt Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) finansējuma piešķiršanas kārtību Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvas projektiem (turpmāk – Projekti).</p> <p>Atbilstoši Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027.gadam (Ministru kabineta 2021.gada 5.februāra rīkojums Nr.72) iedzīvotāju politiskās uzticēšanās, kā arī iedzīvotāju savstarpējās uzticēšanās līmenis un spēja sadarboties kopīgu mērķu labā ir saistīta ar zemo iedzīvotāju, kas tic spējai ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesus (13,8% iedzīvotāju 2015.gada), īpatsvaru. Vienlaikus saskaņā ar SKDS 2022.gadā iegūtajiem datiem, tikai 36% iedzīvotāju ir apmierināti vai drīzāk apmierināti ar to, kā Latvijā darbojas demokrātija. Lai gan iedzīvotāju līdzdalības rādītāji nevalstisko organizāciju sektorā Latvijā ir būtiski palielinājušies (pieaudzis biedrību un nodibinājumu skaits), 2022.gadā <i>The Economist</i> demokrātijas indeksā Latvijas pilsoniskās līdzdalības vērtējums ir “demokrātija ar defektiem” – 7,37 balles 10 ballu sistēmā. Kā risinājums iedzīvotāju apmierinātības ar demokrātiju uzlabošanai tiek rekomendēts īstenot mērķtiecīgus pasākumus iedzīvotāju pilsoniskās un politiskās līdzdalības veicināšanai (Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam 2.Rīcības virziens: Demokrātijas kultūra un iekļaujošs pilsoniskums).</p> <p>Ņemot vērā, ka Pašvaldību likuma 51.panta 3.daļa paredz pašvaldības domes tiesības noteikt arī šajā likumā neminētus sabiedrības iesaistes veidus, lai veicinātu pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interešu ievērošanu un pašvaldības ilgtspējīgu attīstību, Noteikumi paredz Projektus kā sabiedrības iesaistes pasākumu iedzīvotāju pilsoniskās līdzdalības veicināšanai. Tādējādi Projekti, kuru ieviešana tiek finansēta no Pašvaldības budžeta līdzekļiem, ir finanšu instruments, ar kuru Valmieras novadā sekmēt iedzīvotāju pilsonisko aktivitāti un sabiedriskā labuma darbību atbilstoši Sabiedriskā labuma organizāciju likumā definētajai izpratnei. Tādējādi ar Projektiem plānota efektīvāka Pašvaldību likuma 4.pantā definēto pašvaldības autonomo funkciju īstenošana, Valmieras novada attīstības un iedzīvotāju labklājības veicināšana.</p> <p>Ņemot vērā, ka atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumu Nr. 970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 3.punktam sabiedrības līdzdalību īsteno formālās (piemēram, biedrības, nodibinājumi, arodbiedrības,</p>

	<p>darba devēju organizācijas, reliģiskās organizācijas) un neformālās (neregistrētas iniciatīvu grupas, interešu apvienības) sabiedrības grupas, kā arī atsevišķas fiziskas personas, Noteikumi paredz, ka Projektu konkursā Pašvaldības finansējums varēs tikt piešķirts gan iedzīvotāju neformālajām grupām, gan biedrībām, nodibinājumiem un reliģiskām organizācijām – tām sabiedrības līdzdalības organizācijām, kuru darbības mērķi nav pretrunā ar Projektu konkursa mērķiem.</p> <p>Tā kā Pašvaldību likuma 51.panta 4.daļa nosaka, ka pašvaldība tās darbībā atbalsta pilsoniskās sabiedrības organizācijas (biedrības un nodibinājumus), kas darbojas šīs pašvaldības administratīvajā teritorijā, Noteikumi paredz, ka iedzīvotāju iniciatīvas projektu konkursā uz Pašvaldības finansējumu varēs pretendēt tikai Valmieras novada administratīvajā teritorijā reģistrētu biedrību, nodibinājumu un reliģisko organizāciju, kā arī Valmieras novada administratīvajā teritorijā deklarētu iedzīvotāju neformālo grupu (turpmāk – Pretendenti) sagatavoti projektu pieteikumi. Noteikumi paredz, ka neformālajās iedzīvotāju grupās jābūt apvienotiem vismaz pieciem pilngadīgiem dalībniekiem, lai veicinātu brīvprātīgā darba nozīmīgumu.</p> <p>Būtiski, ka Pretendenti atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1.panta 9.daļai nav pašvaldības kā publiskā tiesību subjekta vai tās padotās institūcijas subjekti. Tādējādi Projektu finansējums no Pašvaldības budžeta Pretendentiem nevar tikt piešķirts uz iekšēja normatīvā akta (instrukcijas, ieteikumu, nolikuma u.c.) pamata. Šī iemesla dēļ Pašvaldības finansējuma piešķiršanas kārtība Projektiem noteikta kā ārējs normatīvais akts – saistošie noteikumi.</p> <p>Pašvaldības 2022.gada 30.jūnija saistošajiem noteikumiem Nr.55 “Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursa organizēšanas kārtība” realizētā iedzīvotāju iniciatīvu konkursa laikā tika konstatēta nepieciešamība saistošos noteikumus pilnveidot. Gan 2022.gada Projektu pieteikumu sagatavošanās laikā, gan līgumu slēgšanas laikā, no Pretendentiem tika saņemti ierosinājumi noteikumu pilnveidei.</p> <p>Vienlaikus 2023.gada 1.janvārī stājoties spēkā “Pašvaldību likumam” un zaudējot spēku “Likumam par pašvaldībām”, uz “Likuma par pašvaldībām” 43.panta trešās daļas pilnvarojuma izdotie Pašvaldības 2022.gada 30.jūnija saistošie noteikumi Nr.55 “Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursa organizēšanas kārtība” zaudēja savu tiesisko pamatu.</p> <p>Pilnveidotie Noteikumi ir izdoti uz Pašvaldību likuma 5.panta un 51.panta 3.daļas pamata, paredzot regulējumu, uz kā pamata Pašvaldības dome var izdot ikgadēju nolikumu par aktuālā Projektu konkursa organizēšanu.</p>
<p>2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu</p>	<p>Noteikumu fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu ir Pašvaldības izdevumu daļas palielinājums, atbilstoši Pašvaldības domes nolemtajam. 2022.gadā tika noslēgti līgumi 21 Projekta ieviešanai 18 878,21 EUR vērtībā. 2023.gada budžetā Projektu konkursam paredzēts 40 000 EUR finansējums.</p> <p>Pašvaldības domei lemjot vēl par būtisku finansējuma palielinājumu Projektu realizēšanai, saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai var būt nepieciešama papildu cilvēkresursu piesaiste.</p>
<p>3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju</p>	<p>Ar Noteikumos noteikto finansējuma piešķiršanas kārtību Projektiem tiek izveidots instruments, ar kuru Valmieras novadā sekmēt iedzīvotāju pilsonisko aktivitāti un sabiedriskā labuma</p>

<p>veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci</p>	<p>darbību Valmieras novada attīstības un iedzīvotāju labklājības veicināšanai. Noteikumos paredzēti konkrēti uzdevumi, ar kuriem sekmējama Projektu konkursa mērķu sasniegšana. Pie tam, apstiprinot ikgadējo Projektu konkursa nolikumu, Pašvaldības domei ir iespējams noteikt arī Projektu tematiskās prioritātes, ja tādas ir.</p> <p>Noteikumiem ir šādas ietekmes:</p> <p>3.1. sociālā ietekme: noteikumi paredz tiešu un pastiprinātu pozitīvu ietekmi uz cilvēku dzīvesveidu, kultūru, labsajūtu, sabiedrību kopumā, tai skaitā arī ietekmi uz konkrētām sabiedrības grupām, tai skaitā sociālās atstumtības riskam pakļautajām sabiedrības grupām, personu ar invaliditāti vienlīdzīgām iespējām un tiesībām, kā arī uz dzimumu līdztiesību;</p> <p>3.2. ietekme uz vidi: Projektu konkursa mērķu sasniegšanai kā iespējamie projektu uzdevumi ir vides aizsardzība, klimata pārmaiņu ierobežošana un pielāgošanās tām. Tādējādi Noteikumi rada pamatu iespējamai ietekmes uz vidi ierobežošanai;</p> <p>3.3. ietekme uz iedzīvotāju veselību: Projektu konkursa mērķu sasniegšanai kā iespējamie projektu uzdevumi ir jaunu zināšanu, prasmju un iemaņu nodošana kopienā, brīvā laika pavadīšanas daudzveidības un kvalitātes uzlabošana, sociāli mazaizsargāto grupu iekļaušana, kā arī sabiedrības labklājību sekmējošu sociālo un tehnoloģisko inovāciju ieviešana. Tādējādi tiek radīti priekšnoteikumi pozitīvai ietekmei uz iedzīvotāju veselību.</p> <p>3.4. ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā: Projekta konkursa Pretendenti var būt iedzīvotāju neformālās grupas, biedrības, nodibinājumi un reliģiskas organizācijas. Uzņēmumi nav Noteikumu mērķgrupa. Noteikumiem nav paredzama ietekme uz uzņēmējdarbības vidi.</p> <p>3.5. Ietekme uz konkurenci: Noteikumi neierobežo brīvu un godīgu konkurenci.</p>
<p>4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām</p>	<p>Saistošie noteikumi ir piemērojami, Pašvaldības domei ikgadējā Pašvaldības budžetā paredzot finansējumu Projektu konkursa norisei. Atbilstoši Noteikumiem, Pašvaldības domei ir jāapstiprina iedzīvotāju iniciatīvas projektu konkursa nolikums, kurā ir iekļaujama kontaktinformācija konsultācijām. Projektu pieteikumu sagatavošanas konsultēšanu, Projektu konkursa pieteikumu apkopošanu un virzīšanu izskatīšanai Komisijai organizē, kā arī projektu kontroli organizē Pašvaldības Attīstības pārvaldes Attīstības nodaļa.</p> <p>Lai saņemtu finansējumu iedzīvotāju iniciatīvas projektam Pašvaldības finansējuma piešķiršanas konkursa kārtībā, privātpersonai ir jābūt vismaz piecu pilngadīgu Valmieras novada administratīvajā teritorijā deklarētu iedzīvotāju neformālās grupas loceklim vai arī jābūt iesaistītam Valmieras novadā reģistrētā biedrībā, nodibinājumā vai reliģiskā organizācijā un jāveic darbības, kādas saistībā ar Projektu pieteikšanu, ieviešanu, atbilstoši Pašvaldības domes apstiprinātajā Projektu konkursa nolikumā noteiktajam, jāsaņem projekta pieteikums, atbalsta gadījumā jāslēdz līgums par Projekta ieviešanu.</p> <p>Noteikumi paredz pilnīgu projekta ieviešanu un tā aktivitāšu un finanšu izlietojuma pārskata iesniegšanu tā kalendārā gada laikā, kurā Pretendentam tika piešķirts finansējums Projekta ieviešanai.</p>

<p>5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem</p>	<p>Saistošie noteikumi izstrādāti, lai radītu pašvaldībai iespēju realizēt brīvprātīgo iniciatīvu – sekmēt iedzīvotāju pilsonisko aktivitāti un sabiedriskā labuma darbību Valmieras novada attīstības un iedzīvotāju labklājības veicināšanai. Šo iniciatīvu Pašvaldība plāno un paredz tai finansējumu ikgadējā Pašvaldības budžetā tādā apmērā, lai netraucētu Pašvaldības kompetencē esošo autonomo funkciju un deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildei. Saistošo noteikumu īstenošana neietekmēs Pašvaldībai pieejamos cilvēkresursus, jo nav nepieciešama jaunu institūciju vai darba vietu izveide.</p>
<p>6. Informācija par izpildes nodrošināšanu</p>	<p>Saistošo noteikumu izpildē iesaistīta Valmieras novada iestādes "Attīstības pārvalde" struktūrvienība "Attīstības nodaļa", Valmieras novada pašvaldības dome, iedzīvotāju iniciatīvu projektu un līdzdalības budžeta projektu vērtēšanas komisija un šādas Valmieras novada Centrālās pārvaldes struktūrvienības: "Dokumentu pārvaldības un klientu apkalpošanas centrs", "Grāmatvedības nodaļa", "Finanšu un ekonomikas nodaļa", "Zīmolvedības un sabiedrisko attiecību nodaļa".</p>
<p>7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana</p>	<p>Noteikumi paredz tikai Noteikumu mērķa sasniegšanai nepieciešamos nosacījumus pašvaldībā pieejamo resursu ietvaros.</p>
<p>8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām</p>	<p>Saistošo noteikumu izstrāde balstīta uz Pretendentu sniegtajām atsauksmēm par nepieciešamajiem noteikumu pilnveidojumiem, organizējot 2022.gada iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursu. Vērā ņemtas arī Valmieras novada pašvaldības iedzīvotāju iniciatīvu projektu un līdzdalības budžeta vērtēšanas komisijas locekļu rekomendācijas veiksmīgākiem noteikumu formulējumiem. Rekomendācijas tika saņemtas saistībā ar pieteikuma veidlapu noformējumu. Lai atvieglotu iespēju pieteikuma veidlapu regulāri pilnveidot, kā arī konkursa noteikumus pielāgot atbilstoši aktuālajām ikgadējām iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursa prioritātēm, ja tādas ir, un finansēšanas mehānismam, noteikumos iestrādāta nepieciešamība pašvaldības domei apstiprināt ikgadēju iedzīvotāju iniciatīvu projektu konkursa nolikumu.</p> <p><i>Tiks papildināts ar informāciju par sabiedrisko apspriedi</i></p>